

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A házalók.

Nem azokról a házalókról zeng most az ének, a kiket az egészséges néphumor találóan „vigéceknek” szokott nevezni és a kik a közismert fekete táskával a honuk alatt szokták bejárni a kereskedőket, iparosokat és magánházakat, hogy betanult bőbeszédűségükkel magasztalgassák az elárusításra rájuk bízott portékájukat. — Ezeknek ez hivatásuk, kenyérkeresetük és bizony épen nem irigylendő verejtékes küzdelmük a mindennapi élet nehéz harcában.

Azokról a házalókról vagy mondjuk népiesen „vigécekről” essék most itt a szó, a kik hetek óta járnak be a várost, kilincselnek házról-házra, hogy magukat a város által hirdetett betöltendő tisztai állások valamelyikére ajánlgassák és ritkán járnak egyedül, hanem valamelyik rokon, jóbarát vagy jóakaró protektor kíséretében kérik: a kegyes támogatást, vagy előlegezett szavazatot, melylyel maguknak megválasztásukat ohajtják biztosítani.

Hiszen tagadhatatlan, hogy a mai viszonyok mellett nehéz a megélhetés; sok az ember, kevés a főka; állami, megyei, városi és magánhivatalok, úgy meg vannak tömve az évek óta dühöngő protekció alakjaival, hogy egy véletlenül támadó üresedésre tömegesen jelentkeznek a régen várakozó pályázók; de elérkezett volna már talán annak is az ideje, hogy az állások betöltésénél ne a protekció, hanem az egyén képzettsége, megbízhatósága és jellemzilárdsága legyen első sorban mérv- és irányadó.

Mi el tudjuk képzelni, hogy arra az egyénre, aki értékének és tudásának becsét érzi, mily lealázó lehet, önértetének feláldozásával, végig járni, végig házalni mindazon polgárait városunknak, a kiknek szavazata neki esetleg a jól megérdemelt állást vagy hivatali biztosítást és lám a legönérzetesebb, legképzettebb elemek is kénytelenek ezt a lealázó kálváriát végig járni, mert ezt egy régi, elavult és rossz szokás, különösen pedig a választók hamis húsága, éveken át így követelte.

Ez a szokás rossz, ez a szokás ósdi, ez a szokás csak a régi protekciós rendszer elavult

maradványa, melylyel most már egyszersmindenkorra szakítanunk kell, mert a milyen lealázó az ajánlkozókra, épen olyan kellemetlen és kényes azokra nézve is, kiknek pártfogását alázattal kérik; kényes azért, mert a legkevesebb emberben van meg az erkölcsi bátorság, szavazatát a kérelmezőtől egyenesen megtagadni; kellemetlen azért, mert megköti a szavazati joggal bíró polgárok egyéni meggyőződését, sőt mondhatjuk egyéni szabadságát is, mert ha már egyszer pártfogásunkat megígértük, ezzel lekötöttük szavazatunkat is; kellemetlen pedig másrészt azért, mert a sok kilincselő házaló között vannak olyanok is, a kik inkább a protektorok befolyására és társadalmi állására támaszkodnak, mert tudják, érzik, hogy saját erejükből, hiányos képzettségükkel, egyedül meg nem állhatnak.

Tudjuk, hogy az igazság mindig keserű, mindig fájó, de az nem riaszthat bennünket vissza azon kijelentéstől, hogy mi ezt a nagy hajszát — farszto versenyt, — pályázat alá bocsátott állások elnyeréséért, lealázónak, helytelennek, sőt a közérdekre veszélyesnek is nyilvánítjuk. Ha a pályázó tudatában van annak, hogy egyéni tulajdonságai, képességei, jelleme a pályázat feltételeinek megfelel, akkor biztos lehet abban, hogy a közbizalom, protekció nélkül is felé fordul és akkor imponáló önértete is megmentheti attól, hogy a házaló Golgotháját végig járja.

Viszont a városi bizottsági tagoknak a lelkeire kell kötnünk, hogy minden rokoni és baráti rokonszenvről le kell mondanunk, mikor a közérdek, a közjó, a város fejlődése és haladása, teljes elfogulatlanságra, és a lelkiismeretes polgári kötelesség teljesítésére szólítja őket. Némuljon el hát a rokoni és baráti szózat, némuljon el a protekció és győzzön minden vonalon: az érdem, a tudás, a rátermettség és a becsületes jellem!

Deréki Antal.

A politikai helyzetről.

Kossuth, Ferenc levele. A függetlenségi párt elnöke a párt szervezkedő mozgalomával összefüggően, a következő levelet küldte szét, bizalmasan a párt tagjainak:

Tisztelt barátom!

Elkerülhetlenül szükséges, hogy kerületedben előmozdítsad pártunk állandó szervezetének fentartását és hogy a megyédbeli többi függetlenségi képviselővel hozzájáruljál a megyei függetlenségi párt szervezetének fentartásához és terjesztéséhez. Ha kerületedben vagy megyédben illetéktelen beavatkozások történnek a függetlenségi párt érvényesülésével szemben, légy szíves ezekről a párt központi elnökségét (illetve engemet) értesíteni. Mert a függetlenségi párt levén most a képviselőház többsége, melyre a kormány szükségszerűleg támaszkodik, a kormány semmi esetre sem helyeselheti, ha a periferiákon egyes közegei a kormányt támogató többség ellen cselekszenek. Egyébiránt a belügyminiszter pártatlanságra intette a kormány közegeit és e pártatlanság képezi az illetők kötelességét.

Legerősebben kell neked és egész megyéd függetlenségi pártjának odahatni, hogy a törvényhatósági választásoknál a függetlenségi párt függetlenségi jelöltek állítson s ezeket válassza meg bizottsági tagoknak; e cél elérhetésére közre kell működni az illető megye összes függetlenségi képviselőinek, helybeli elnökeinek és pártközegeinek és közre kell működni a szomszédos megyéknek is úgy, hogy szünjék meg a visszasság, hogy függetlenségi vármegyék és városok bizottságainak többsége más párthoz tartozó legyen. Légy szíves saját kerületedre nézve mennél előbb beküldeni nekem, mint elnöknek a kerületedben létező függetlenségi körök névsorát és lakeimét, továbbá a kerületben szervezett pártunk tisztikarának névsorát és lakeimét. Elnöki kérek és elvárom, hogy a fentebbieknek eleget tészh.

Tisztelő barátod

Kossuth, elnök.

A kultuszárca tárgyalásának alkalmából Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter nagyszabású beszédét, mely két óráig tartott, az egész Ház zajos éljenzések között hallgatta végig. A tanítók fizetésének felemelését már július hónapban életbeléptetik, négyezer új tanítói állást terveznek és minden vonalon intézkedés történik a köznevelődés és művészet emelésére és terjesztésére.

Ő felsége és udvara még mindig budavári díszes palotájában, hú Magyar népének körében időzik és mi

némi büszkeséggel látjuk és tapasztaljuk, hogy most a viszony király és nemzet közt sokkal melegebb, hogy úgy mondjuk sokkal közvetlenebb is; ünnepejt ünnepejt követ és a legelső magyar ember együtt volt nemzetével a „szépművészetek, muzeumának” és az „Andrássy szobor” leleplezésénél, valamint a „Szent István Bazilika” zárkötételénél is; ott voltak a kir. hercegek, hercegnők, az udvar, a diplomáciai kar, az egész nemzet és a nagyünnepségek fényében, mámorában, senki se vette észre, hogy a magyar korona jövődó várományosa, a pragmatika sankció alapján Magyarország leendő királya, *Ferenc Ferdinánd főherceg nem méltottat bennünket a magas megjelenésére*; elkerülte ez talán még a sajtó figyelmét is, mert sehol sem tünt fel, egyedül mi látunk benne rossz jelenséget a jövőre nézve.

Az általános választási törvényjavaslat Ausztriában a főrendek bizottságában 14 szavazattal 4 ellen megbukott és az nemcsak esetleges kormányválságnak, de parlamenti válságnak is lehet előidézője, mert bizonyosra vehető, hogy a bizottság határozatát a főrendiházban is helyben fogják hagyni. Ez előjele annak, hogy ez a kényes kérdés, a mi parlamentünkben sem fog simán lefolyni, pedig a mostani kormánynak ez lesz az első döntő csatája, melyet megvívni, a nemzettel szemben határozott kötelezettségének vállalt.

Mint előre jeleztük Wekerle miniszterelnök csakugyan benyújtotta a „Ház”-hoz az indennitási javaslatot és pedig mivel a delegációk sem fejezhették meg be tárgyalásukat, a kormány az indennitást a közözügyi költségekre is kéri kiterjeszteni, ezzel érvényre jut a függetlenségi párt azon álláspontja, hogy a delegáció — mint a Ház egyik bizottsága, — indennitást nem kérhet.

A függetlenségi párt e hó 12-én tartott értekezletén megejtette az al-elnökökre vonatkozó szavazást, al-elnököknek: Hoitsy Pált, Tóth Jánost, Barabás Balát és Ugron Gábort; ügyvezető al-elnököknek Batthyány Tivadart választották meg. — Ezután Szatmár Megyei bizottság fel és hivatozva Barabás Jánosnak a képviselőházban tartott beszédére, előadta, hogy a kormány kérdését a pártban is meg kell vetni. Felszólalását zöngés követték, mert a kérdés aktuálisnak, sem a

pártértekezlet elé valónak nem találták. Polónyi és Apponyi szintén kijelentették, hogy a hitbizományoknak soha sem lesznek hívei.

Zárszó:

„a városfalvi közbirtokosság erdeje” című cikkemhez.

A «Székely-Udvarhely» folyó évi 84-ik számában fenti cím alatt irt cikkemben tett állításaimat Péter Sándor városfalvi lelkész ugyanezen lap f. évi 90., 91. és 92-ik számában megdönteni igyekszik s szerinte meg is döntötte és ennek kapcsán több oly városfalvi ügyről tesz említést, a melyeknek miben állásáról úgy őt, mint a nagy közönséget a mely esetleg figyelemmel kísérte e közleményeket, fel kell világosítsam s bár okmányokra is hivatkozik, mégis mindazon állításaimat, a melyeket a 84-ik számban tettem, fenntartom, tagadván, hogy értesüléseimet egyirányból — s a mint Péter Sándor sejtja — bementésből merítem volna.

A mit irtam, azokat okmányok és személyes impresszióm alapján irtam s most is csak azt mondom, hogy a tiszta valóságot adtam elő.

Magánérdeket soha nem szolgálom, «azt hallottam», «azt mondták», «ugy tudom» szavaknak soha fel nem ültem, így akár szóval, akár írásban tett kijelentéseimért helyt állók s bizonyítani fogok én is, ha Péter Sándor ezt kívánja és bizonyítani fogok még akkor is, ha bizonyítékaimmal az ő igazát kell megsemmisítenem, de hát a bizonyítás elől ki nem térhetek.

Lássuk legelőbb is a Kénosi-féle birtok ügyét.

Erre nézve tett állításomat most is fenntartom, azon kijelentéssel, hogy a Péter Sándor által hivatkozott «örökös szerződés» egy papíron meglévő, azonban érvénybe soha nem lépett és megsemmisült okmány s mint ilyen bizonyítéknak el nem fogadhatom.

Bár a végeredmény az, hogy a Kénosi-féle birtoknak a közbirtokosság tulajdonába kellett volna menni s ebben Péter Sándorral teljesen egy véleményen vagyok én is és más véleményen soha nem voltam, sőt elítéltem előző cikkemben, hogy nem így történt s az okát is kifejtettem és szinte felesleges és mellékes azon vitatkozni, hogy Jakab Gyula előbb megvette-e azt, vagy sem, de hogy kimutassam a Péter Sándor «megdöntöttem» állítására, miszerint adataimat biztos helyről szereztem be s nem egyoldalúan bírálok el az ügyet és nem csak azokat az okmányokat használom fel állításaim bizonyítására, a melyek az én szempontomból előnyösek — bebizonyítom, hogy az általa hivatkozott örökös csereszerződés: semmis.

Péter Sándor — felteszem szándékosan — hogy saját magát meg ne cáfolja, csak egy «örökös csereszerződés» közöl, a mely látszólag alkalmas arra, hogy a nagyközönséggel elhitesse, miszerint neki mégis igaza van, de azt a szerződést, a melylyel Jakab Gyula megveszi a Kénosi-féle birtokot s a mely a csereszerződésnek alapját kellett képezze, azt nem merte közölni.

Pedig alig hiszem, hogy ne látta volna?

És ha látta, meggyőződhetett volna arról, hogy Kénosi és Jakab Gyula között csak egy «ideiglenes» szerződés jött létre s mivel e helyett rendes adásvevési szerződés mai napig sem lett — a Jakab Gyula javára — kiállítva, így az ideiglenes szerződésre épített örökös csereszerződés maga magától megsemmisült, illetve érvénytelen mindaddig, a míg arról rendes szerződés ki nem állítatik.

S mivel pedig Kénosi később ugyanazon birtokról rendes adás-

vevési szerződést a «103 ak»-nak és nem Jakab Gyulának adott, ebből önként következik, hogy az ideiglenes szerződés Kénosi Béla és Jakab Gyula között megsemmisült s az által megsemmisült az erre épített és Péter Sándor által hivatkozott örökös csereszerződés is.

De tekintse csak meg bárki, hogy a Péter Sándor által hivatkozott csereszerződésben említett városfalvi 2224 és 235 sz. tjkvekben Jakab Gyula volt-e valaha tkv. tulajdonos?

És ha nem volt s ezt is mint tiszta valóságot állítom, hogy cserélhetette el ezzel a közbirtokosság erdeje fajt?

Hisz eladni, vagy cserébe adni, csak azt lehet, a mi sajátunk.

(Folyt. köv.)

A nőgyesületi teaestély eredménye.

A dec. 8-án tartott estély lefolyásáról a mult számunkban közöltük utáé, a következőkben emlékezünk meg:

Ha bár szép közönség gyűlt össze a „Budapest” nagytermében, az anyagi siker mégis a mult évi mögött maradt.

Az elnökség és a rendezők most is minden lehetőt megtettek, sőt a rendező elnökne egészségét is kockáztatta, csak hogy az eredmény kielégítő legyen.

Az adomány-gyűjtők buzgó fáradozásait most is kellő siker koronázta.

Az elárusító asszonyok és leányok most is szép összegekkel számoltak be.

A gazdasszonyok és a terített asztaloknál forgolódnó leányok most is előzékenyek és kedvesek voltak, éppen úgy, mint máskor.

A világposta szorgosan működött; sok virág és juksz tárgy kelt el; mindvégig jó kedv volt, csupán az anyagi siker nem mérkőzhetett a mult évvel.

Ennek oka pedig, hogy a közönség egyrésze a véletlenül közbe jött akadályok, családi körülmények és talán a fényűzés és nagy drágaság miatt is távol maradt.

Ennek dacára az anyagi siker is kielégítőnek mondható.

Épen ezért legyen hálás köszönet és elismerés mindazoknak, akiknek részük volt a rendezésben.

Felülfizettek: Ugron Ákos 20 K, Fekete Manó 10 K, Dr Damokos Andor és Dr Horváth Károly 8—8 K, Heitz Frigyes, özv. Doros Györgyné 5—5 K, Persián János 4 K, Biró Áron, Vajda Lajos, Rösler Károly, Lajos Jánosné és Dr Sebessi János 3—3 K, Ferenczi János, Simó Mátyás, Felszeghi István és Dr Daróczi Ignác 2—2 K, özv. Török Pálné, Hargita Nándor, Ferenczi Béla, Reichler Alfréd, Török Zsigmond, Br. Apór Péter, Szabó György, Dubeinczki N., Szarvas Arnold, Radó Simon, Dr Valentsik Ferenc, Sükösd Miklós, Schott Nándor, Szobotka Rezső, Spanili Oszkár, Falenböck N., Badeszko Péter és Fing N 1—1 K-át. Összesen: 101 korona.

Étel- és italneműeket adtak: Biró Áronné 1 kappan, 1 kenyér, özv. Rápolthy Domokosné 1 kosár alma, Tamás Balázs rum és thea, Demény Ferencné 5 kenyér, Szabó Istvánné 5 kenyér, Gyarmathy Ákos 3 üveg pezsgő, Sándor Istvánné 1 pulyka és 2 üveg kompót, Szakács Józsefné 1 tál tészta, Szentpáli Zsigmondné 6 üveg bor, Márk testvérek konyak és karlsbadi sütemény, özv. P. Ferencné 1 kosár alma, R. Gusztávné 50 üveg borviz, Hart Anna 2 kenyér és parizer.

Előfizetési felhívás.

A küszöbön álló új esztendőben lapunk a XIII. évfolyamába lép; nagy idő ez egy hirtal életében és jele annak, hogy a közügyeket ön-

zetlenül, pártatlanul szolgálva, beöltötte hivatását, midőn a korral és új törekvéseivel egyenlő lépést tartva, ki tudta magának vivni a közönség állandó érdeklődését, bizalmát és támogatását.

Hogy azt a jövőben még inkább megszilárdíthassuk, megizmosodva és megerősödve lépünk át az új évfolyamba; eddig vallott függetlenségi és 48-as programunkhoz ezentúl is rendületlenül hívek maradunk; az országos politikának bennünket közelebbről érintő kérdéseiben, nemcsak belső munkatársaink foglalják le a tért, de több jeles, országhírű publicistától is kaptunk már szives ígéretet, hogy lapunkat politikai vezércikkeikkel támogatni fogják.

A társadalom nagyon is meglazult kapcsait igyekezni fogunk egymáshoz közelebb juttatni, szorosabbra fűzni; különösen figyelmet fordítunk városunk és községeink közügyeire, közmívelődési, egészségügyi és szépirodalmi intézményeinek fejlődésére és korszerű haladására; ezek mellett állandó érdeklődéssel kísérjük a tanügyet és főleg az ipar és kereskedelem fejlesztésére vonatkozó minden mozgalmat a legmelegebben támogatunk. Hogy e kitézött nehéz feladatunknak megfelelhessünk és az olvasó közönség minden jogos igényét kielégíthessük, lapunk főszerkesztője mellé lekötöttük Deréki Antal elismert író, kinek munkálkodásáról már rövid ittléte alatt is közönségünknek alkalma lehetett véleményt alkotni; Fülei-Szántó Lajos, a jeles poéta, ezutánra is disze marad lapunknak; összeköttetésünk a fővárossal és az egész Székelyfölddel pedig azon helyzetbe juttat, hogy olvasóinknak mindig és mindenben pontos tájékozást nyújthassunk.

Lapunk ezután is hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap jelenik meg.

Előfizetési áraink a lap honlolkzatán olvashatók.

Az új előfizetés 1907. január 1-én veszi kezdetét.

Uj előfizetőinknek, kedvezményül, az 1906. évi decemberi számokat díjtalanul küldjük meg, ha előfizetésüket most beküldik. A Budapesti Bazar című legkedveltebb divatlapot pedig 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért kapják.

Bizalommal kérjük tehát nemcsak városunk, de megyénk t. közönségét is, kegyeskedjenek bennünket abban a hathatós, hazafias támogatásban részesíteni, mely egy lap fennállásának egyetlen biztosítéka, és melyre minden erőnkől méltóvá akarjuk magunkat tenni.

Hazafias tisztelettel

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

MONDJÁK: hogy a villamvilágítást egy hang kivételével egyhangulag megszavazták;

mondják: hogy a csendőrségi laktanyába és a vasuti állomáshoz a telefont bevezették;

mondják: hogy a sikos járdákon eddig még senki se törte el a lábát;

mondják: hogy Ürmösi képkiallítását sokan látogatják, de képtelennek tartják, a mai szük viszonyok mellett, képeket vásárolni;

mondják: hogy a város által hirdett állásokra egy olyan pályázó is akadt, a ki nem tartotta szükségesnek protekcióért vigéckedni; mondják: hogy a „Malom-utcában” tekintettel nagy forgalmára, megkezdték már az aszfaltozást;

mondják: hogy az éjjel, az utcán egy eleven rendőrt is láttak;

mondják: hogy a város dobozát, Kakasit, megfogják büntetni, mert a héjjasfalvi vásári hirdetést, nem elég hangosan kukorékolta ki.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— Képkiallítás a vármegyeházán.

Ürmösi festőművész, bár szerény keretben mutatja be nálunk tehetségének és szorgalmának gyümölcseit, mégis kiállított képeivel megragadja a figyelmet és tanúságot tesz nem mindennapi művészi képességeiről. A képek közül kiválik úgy tárgyának jellemzettségével, mint a színek, a világítás és a thema eredetiségével fogva „Az utolsó pihenés” és „A szentpáli tó” című festmény és főispán ur ő méltósága műzlesének dicséretére válik, midőn megvételre a művésznek e két legsikerültebb alkotását választotta. Különösen figyelemre méltók még a „Krisztus a keresztán”, „A kaszás”, „Tél költészete és „Muzsa” műfestmények, míg az apróbb tájképek eredetiségükkel és közvetlenségükkel hatnak leginkább. A tárlatot eddig is sokan látogatták, de óhajtható volna, hogy a képeket jobban vásárolják és ezzel a jeles művész iránti elismerésüknek kifejezést is adnának.

— Megalakult képviselő. Székelyudvarhely város képviselőtestülete Dr Damokos Andor alispán elnökléte alatt tegnap délelőtt alakult meg. Az alispán úgy a választott, mint a virilis tagok névsorát felolvastatván, a képviselőtet megalakultnak jelentette ki.

— Az E. M. K. E. igazgató-választmánya e hó 12-én tartotta gróf Béli Ákos elnökléte alatt havi rendes ülését Kolozsvárt. A főpénztáros jelentése szerint az egyesület mult havi forgalma 70.726 K 56 f., ebből készpénzbevétel 5828 K 31 f. — Összesen nov. 30-án 3.082.955 K 60 f. A kolozsvári Március 15-iki Állandó Bizottság a 48—49-iki honvédek téli felsegélyezésére segélyt kér, melyre 100 korona megszavaztatott. Kuzsók István indítványára egy Kolozsvárt felállítandó honvéd menedékház eszméjét, az Emke erkölcsileg támogatja.

— Esküdtárszéki elnökök. A marosvásárhelyi kir. tábla elnöke a jövő évre a helybeli kir. törvényszék esküdtárságához Dr Bodolla Gábor kir. törv. elnököt és László Domokos kir. táblai bírót jelölte ki esküdtárszéki elnököknek, illetve helyettesnek.

— A Székely Szövetség központi vezetősége e hó 10-én tartotta ez évben utolsó gyűlését, Deák Lajos kir. tanácsos, elnök vezetésével. A Szövetség képviselőletben Budapestén a tagosítási és arányosítási ankéten László Gyula és Dr Sárkány Miklós vettek részt. Az ankéten sok felszólalás történt, melyek figyelembe vételével a székely szempontok is teljes mér-

tékben kielégítést nyertek. A gyűlés végén, egy kolozsvár—szászrégeni vasuti összeköttetés létesítése ügyében, — láthatólag mezőségi és szász érdekeltség által kezdeményezett mozgalom kapcsán elhatározta a Szövetség, hogy a kolozsvár—marosvásárhely — székelyudvarhely — sepsiszentgyörgyi vasut újabb felelevenítik s e kérdéshez, Marosvásárhely és Marostordamegye közönségének érdeklődését is kikéri. Haraszi Sándor indítványára felhívja a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsát a székelyföldi nagyobb községek könyvtárakkal való támogatására.

— **Pénzügyi kinevezések.** A m. kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Mátéffy Domokos itteni pénzügyi segédtitkár, pénzügyi titkárnak az itteni m. kir. pénzügyigazgatósághoz és Vass Dénes itteni pénzügyi díjas számgyakornokot pénzügyi számtisztnek a miskolci m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez az ózdi járási főszolgabíró mellé való beosztással — ki nevezte. Mátéffy titkár előléptetését régen megérdemelte. Róla bátran elmondhatjuk, hogy nemcsak hivatalában, hanem a társadalom körében is megtalálta közhasznu szerepkörét. Szívesen üdvözöljük előléptetése alkalmából!

— **Halálozás** Benczédi Gergely nyug. gimn. tanár és egyházi pénztárnok Kolozsvárt jobblétre szenderült és halálával nagy gyászba borította az unitárius egyházat, melynek egyik legerősebb erkölcsi oszlopa volt. 36 évi buzgó tanárkodása után 1902-ben nyugalomba vonult ugyan, de azután is, mint egyházi pénztárnok mulhatlan érdemeket szerzett magának egyháza életében. Emlékét nemcsak tenitványai, jóbarátai és ismerősei, de egyháza is kegyeletesen fogja megőrizni.

— **Áthelyezés.** Lapunkban már említettük, hogy Benkő Jakab pénzügyi számtisztet áthelyezték Csikszeredába. Most pótlólag közöljük, hogy az áthelyezés Benkő Jakab saját kérelmére történt.

— **A nőgyógyászati választmány** f. évi dec. hó 16-án (vasárnap) délután 2 órakor a vármegyeház kistermében gyűlést tart, a melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgyak: Elszámolás a theaestély bevételéről és kiadásairól. A függőben hagyott segélykéresek tárgyalása. Jelentés a szegény tanulógyermek felruházásáról. A karácsonyi segély kiosztás idejének kitűzése. A közgyűlés napjának megállapítása. Lehető indítványok.

— **Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség ma, dec. 16-án, d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium tornatermében tartja második egyházi estélyét, melynek tárgysorozata a következő: A gyülekezet éneke. Mint a szép hives patakra. 2. Megnyitás. 3. Szaval: Nosz Iionka. 4. Felolvasást tart: Vári Albert unitárius lelkész. 5. Énekel harmónium kíséret mellett: Bod Etelka. 6. Mikes bucsuja. Irta Mezei Sándor, szavalja: Benedek Aladár, VIII. g. o. tanuló. 7. Zárszó. 8. Áld meg Isten... énekel a gyülekezet. Az estélyre való belépés ingyenes, szíves adományok a szegény iskolás gyermekek karácsonyfájára szívesen fogadtatnak. Az estély rendezői: Szakács Károlyné és Vajda Ferencné.

— **Közgyűlés.** A székelyudvarhelyi ref. egyházközség ma d. e. 11 órakor, a leányiskola termében, a rangozói lakás eladása és más telek vétele tárgyában közgyűlést tart. A tagok ezuton is kéretnek a megjelenésre.

— **A fővárosi tudományos „Oránia” színház,** új világító géppel és felszereléssel, egészen új vonzó műsorával 1907. évi január hó 18, 19 és 20-ik napjain városunkban a „Budapest”-szálloda színháztermében tartja érdekes előadásait, melyekre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Ritter Miklós** kitűnő hárfaművész családjával átutazólag néhány napig városunkban hangversenyezett és úgy az előadott magánhárfá és énekelőadások, valamint a szép összhanggal játszott többi számok is zajos tetszést arattak.

— **Az „Első Székely Baromfi-nyésztő Egyesület”** folyó hó 18-án kedden d. u. fél két órakor a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja: az elnökség.

— **A megkezdett Szent-Antal estélyek** úgy anyagilag, mint erkölcsileg, mintaszerűen sikerültek. Az első estélyt Gróf Mikes János nyitotta meg. Buzdítva a híveket a nemes cél további vitelére, rámutatott a sok szegény ember nyomorúságos életére, kik a társadalom könyörületére rá vannak szorulva. Aztán Papp Irma kedves éneke szórakoztatta a közönséget, melyet Sándorka zenekara nagytetszéssel kísért. Orbán Domokos az ő megszokott ügyességével szavalt. Embery Árpád főgimn. tanár tartott magasszárnyalásu beszédet. Szép zenével kötötte le a figyelmet Barcsay Béla és Szabó Ernő, a melyet szintén Sándorka zenekara kísért. Végül Florián Mariska tanítónő „Dalt Románok” című költeményt remekül szavaltta. Az első estély jövedelme 27 K volt. A második estélyen: Reiner Juliska szavalt ügyesen. Bokor Endre művészi esen énekeltek duettet Sándor Juliska és Kovács Erzs, melyet Szabó Antal róm. kath. kántor harmóniumon kísért. Alkalmoszerű felolvasást tartott Kovácsy Jenő főgimn. tanár. Végül Ferenczy Margit helyesen előadott szavaltata nyerte meg a közönség tetszését, mit szünni nem akaró tapssal ilvántott. A második esti bevétel 44 K 40 fill. mely a bizottság által választott hat rendezőnek azon meghagyással adatott át, hogy a szegényeknek fát vegyenek. Fogadják az adakozók a rendezők köszönetét azon kérés kíséretében, hogy továbbra is karolják fel meleg érdeklődéssel ez ügyet, hogy ne kelljen a szegényeknek fázni.

— **Az „Iparosok és iparos ifjak” Szabad Lyceumán** ma, (vasárnap) d. u. 2 órakor a róm. kath. főgimn. disztermében Luckhaub Gyula róm. kath. főgimnáziumi tanár tart előadást, a drótnélküli táviratozásról; mely alkalommal a Markoni-féle távirógépet is bemutatja.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete holnap (hétfőn) d. u. 3 órakor rendkívüli fontos tárggyakkal közgyűlést tart. Reméljük, hogy az összes tagok részt vesznek.

— **H.-szentmárton és vidéke ifjusága** 1906. dec. 27-én, az ev. ref. egyház javára, az iskola összes termében hangversennyel összekötött zártkörű kosaras tánevigalmat ren-

dez. Belépti-jegy személyenként 1 K 60 fillér. Család-jegy 2 K 20 fillér. Kezdeté este 7 órakor.

— **Nyilvános köszönet.** A székelyudvarhelyi községi iskola szegénytanulóinak tanszerekkel való ellátása céljára, a beiratások alkalmával adakoztak: Rösler Károly 10 K, Varga Pál 10 f. Szakács Pál 2 K, Kovács Danielné 1 K, Fernengel Gyula 5 K, Kelemen Lajos 1 K, Barabás Béla 1 K, és egy rend fiu ruhát, Kassay F. Akos 2 K, Kassay Sándor 1 K, Németh Albertné 4 K, Walter Vilmosné 1 K, Özv. Solymossy Jánosné 10 K, Büchler Gyula 2 K, Nosz Gusztáv 2 K, és Dr Solymossy Lajos 5 K. Ezen adományokért iskolaszékünk ez uton is hálás köszönetét fejezi ki, a nemesszívű adakozóknak. Dr Solymossy Lajos iszk. elnök Gyerkes Mihály iskolaszéki jegyző.

— **Tanulmány olajfestékek** az összes színárnyalatokban Betegh Pál és Tarsa könyv-, papir-, író- és rajzszekerkeskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt kaphatók.

— **A „Tuberkulózis”** című kitűnő szaklapnak decemberi füzeté, gazdag és kitűnő tartalommal most jelent meg; a lap előfizetési ára egy évre 1 korona; ez oly csekély ár, hogy a legszegényebb ember is könnyen megszerezheti. Az előfizetési díj Budapest VI., Andrassy-ut 46. I. emelet 10 sz. alá küldendő.

— **Cimeres névjegyek** rendes és dombornyomással, igen csinos kiállításban készülnek Betegh Pál és Tarsa könyvnyomató- intézetében Székelyudvarhelyt. Nagy választék előnyös árak, pontos kiszolgálás.

— **A jóból nem árt meg a sok,** példa rá az Első Alföldi Cognacgyár r. t. kecskeméti kitűnő barack krémje

— **Mindnyájunknak kell** néha egy erősítő: er, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj-olajból áll, csakhogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

— **A legújabb felfedezés** és a modern technika minden vívmányainak igénybe vételével kevés gyár dicsekedhetett. Ez azonban az Első Alföldi Cognacgyár R. T. érdeme, melynek gyári berendezése legmodernebb gyári intézményeink egyike. Erre pedig barack különlegességeinek készítésénél szücskége van.

— **A Dr Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 37 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkóránál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és úvegekben: a 80 fillér, 1 K 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Cennert János, ford. Balásy Dénes.

(84. folytatás.)

Magánemberek szállítását, vivését az országgyűlés ismételt az

illetők tetszésére bízta; de a szállást, kvártélyadást, vendéjogot a falu lakosai köteleességévé teszi. Míg a szászok és a máramrosiak panasza az országgyűlésen csaknem állandóan hangzanak a miatt, hogy magánosok és fejedelmi hírnökök folyvást zsarolják őket, zaklatják postalovakért és tartáspénzért, addig a Székelyföldön a 80-as években szoba sem kerül a postaszolgálat, mi annak bizonyosága, hogy e területen, mint véghelyen, ritkábban fordultak elő törvénytelenlések.

Hogy a fejedelemség megszüntével az után az idő után, mikor később az osztrák csapatok a Székelyföldön őrsgének szálltak meg, magokat oda kvártélyozták, a székelység is e tekintetben mindennemű zaklatásnak és erőszakosságnak volt kitéve, azt a többek közt az 1688-iki országgyűlés elé vitt panaszokból látjuk. Erdélynek a Habsburgház uralma alá kerültével, a mint az nem is történetet másként, a postaszolgálat terhei, kinjai természetesen csak szaporodtak, gyarapodtak még a forspont vagy forspont képeiben.⁵⁴

Vajjon terhelték-e ezen az időszakon keresztül a székelyeket közmunkákkal, az oklevéli adatok híjában nem dönthető el. Ugy látszik, igen néha-néha, mert 1690-ben kéri a nagydísnódi országgyűlés Thököly Imrét ne, engedje meg, hogy a fő és vice tisztviselők a székelyeket ingyenes munkákkal terheljék.⁵⁵

A székelyek az állandó bekvártélyozás gyötrelmeitől a fejedelmi korszakon át egészen addig, míg az osztrák seregek az országba be nem jöttek, meg voltak kímélve. Még II. Ulászló privilegiuma biztosította volt őket, hogy a székely faluk és városok bárminő sereg beszállásától (descensus) mentesek legyenek, kivéve azt az esetet, mikor a komes vagy vajda áll meg Moldva elleni hadjáratában földjükön, de akkor is kárért kártétellel tartozik.⁵⁶ Ennek a kiváltságnak folytonossága gyanánt föl is kéri 1555-ben a székelyek Kendi és Dobó vajdákat, hogy csapataikat a Székelyföldről vigyék ki és őket jövőre beszállással ne terheljék többet, mert köztük emberemlékezet óta hadsereg sohasem járt.⁵⁷ A fejedelmi korszakban volt ugyan futólag megszállva ez a föld így 1562 és 1601-ben, de ott állandó hadról, őrsgérről, kivéve az udvarhelyi és várhegyi vár őrsgét, sehol sincsen szó. Ellenben 1687 után a Székelyföldnek is az osztrák csapatokat muszáj volt vendéjülni. Az országnak Habsburg uralom alá adása után pedig hosszú dőkön át csupa osztrák csapatokat alálunk ott.⁵⁸

XVIII. A SZÉKELYEK BIRTOK- ÉS ÖRÖKÖSÖDÉSI JOGA.

1562 előtt a székelyek nemcsak személy szerint voltak szabadok, de meg volt a teljes tulajdonjoguk is telekre, földre, vízre. Abban a régiebb időben a fiskus örökösödési joggal nem birt köztük. Valamely familiának kihalása esetében, sőt perpetua infidelitatis, nota infidelitatis, azaz a szó tágabb értelmében vett felségserítés esetében sem vesztette el a székely a maga örökségét, hanem a Tripartitum szerint utódjaira vagy testvéreire szállott az.² Ezt az előjogot a Tripartitum szerkesztése előtt is élvezték a székelyek, a mint azt több oklevélszerű adatból világosan lehet látni.

(Köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmányaf. hó 17-én d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében rendes ülést tart, melyre

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyánffy J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

a választmány tagjai tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat :

1. Az 1894-ik évi mezőrendőri törvény módosítására vonatkozó javaslatok tárgyalása.

2. Folyó ügyek.

Székelyudvarhelyt, 1906. dec. 12.

Az elnökség.

Lópatkolási tanfolyam.

A magyar királyi földmívelésügyi miniszter ur a lótenyészanyag megvédése és így a lótenyésztés emelése érdekében Székelyudvarhely városában egy időleges lópatkolási tanfolyamot szándékozott létesíteni egyes patkókovácsok kiképzésére céljából.

Ezen tanfolyam hat hónapig fog tartani oly módon, hogy az elméleti előadások és a gyakorlati oktatások minden hét szombat és vasárnapokon tartatnak meg, a tanfolyam vezetője által meghatározott időben. A husvéti és pünkösti ünnepek alatt előadások nem tartatnak.

Hallgatók ully iparos-igazolvánnyal ellátott kovácsmesterek és azon irni és olvasni tudó kovácssegédek vétetnek fel, kik 17 életévüket betöltötték, legalább félévig, mint segédek működtek és erkölcsi tekintetben kifogás alá nem esnek és elsősorban, a kik Székelyudvarhely városban és Udvarhelymegyében, másodsorban pedig, kik a szomszédos vármegyékben laknak.

Ezek igazolására vagy a jelentkezéskor, vagy a felvételtkor az igazolvány, illetve a munkakönyv, vidéki lakóknak pedig az illetékes község által kiállított erkölcsi bizonyítvány bemutatandó.

Az életkornak okmányilag való igazolása nem kívántatik.

A tervezett időleges lópatkolási tanfolyam 1907. évi január hó 5-én, esetleg 12-én veendi kezdetét, ha ezen időig legkevesebb 25 hallgató a felvételre jelentkezett, ha ennél kevesebben jelentkeznek, ugy a tanfolyam nem jön létre.

A tanfolyamra felvett helybeli és vidéki hallgatók az előadási napokra ellátási segélyt és a vidéken lakó hallgatók minden egyes utazás alkalmával a vasuti III. oszt. jegy árát, a hol pedig vasuti utazás nem lehetséges, a három kilométernyi utnál nagyobb távolságra lakók pedig utiköltségben, esetleg kilométerpénzben is fognak részesítettetni, a mely összeg nagyságát a magyar királyi földmívelésügyi miniszter ur ónagyméltósága fogja meghatározni.

Ez a segély hetenként az oktatások befejezése után fog kifizettetni.

A hallgatók a tananyag elméleti részének könnyebb elsajátíthatása, megtanulása végett a tanfolyam tartama alatt, tankönyvet használatra ingyen fognak kapni, a gyakorlati részhez szükséges eszközökről a tanfolyam vezetésével megbízott fog gondoskodni, melyet a hallgatók díjtalanul használhatnak.

A fenti cél elérhetése, megvalósíthatása céljából felhivatnak első-

sorban mindazon helybeli és udvarhelyvármegyei iparigazolvánnyal bíró kovácsmesterek és segédek, hogy a kik a fenti időszakban megtartandó tanfolyamon részt akarnak venni — a saját jól felfogott érdeküket tekintve — folyó évi december hó 20 ig alólirotnál a vármegyeház I. emelet 22. szám alatt levő irodahelyiségben, naponta 8—12 óraig, délután a szentimre-utca 12 sz. a. levő lakásán személyesen vagy írásban a szándékukat annál is inkább jelentsék be, mert ha e vármegyéből elegendő szamu hallgató a kellő időben nem jelentkeznek, akkor másodsorban a szomszédos vármegyék-ből jelentkező kovácsmesterek és segédek fognak a tanfolyamra felvétetni.

A tanfolyam megkezdését, idejét és helyét a jelentkezők annak idején meg fogják kapni.

Székelyudvarhely, 1906. dec. 13.

Zonda József
törvhat. m. kir. állatorvos.

— Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság és szeszfinomítógyár Kecskeméten budapesti központi irodájának (V. Mérleg-utca 11.) heti üzleti jelentése:

Mai zárlatárak Budapesten:

	Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózva	150—	154—
Finom szesz adózatlanul	50:50	54:50
Nyers szesz adózva	147—	149—
Denaturált szesz	40—	42—

A finomított szesz árak igen szilárdak, mert a készletek egyelőre csekélyek.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Nagyon nehéz

sőt majdnem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gógycukamájolajból alphosphorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsió egyuttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátan nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

Többszörösen vizsgázott gépész, ki vízvezeték szerelésben, gőzfűrés és gőzmalomhoz jártas szakmái állást keres, cím a kiadó irodájában.

Főzöttcet rak-tár! Legkiválóbb főzöttcet nagy mennyiségben Kossuth-utca 1. sz. (Dragomán üzlete mellett) 100.

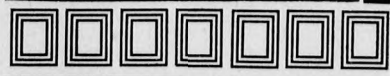
„Eredeti Singer” varrógépek

a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 16. sz. alatt levő „Eredeti Singer” cég képviselőjénél rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer-féle varrógépeket nem árusíthatnak.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer” cég megbízottja.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta borból párolt. Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

GAMIS ÉS STOCK

pároló-telepe

FIUME - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

KÉRJEN

csak **Seller és Kary-féle**

FREDDIN

legjobb tisztítószert minden lábbeléhez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscarina, chevreaux és lakkeipóh. Bécs, XII. j.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA
könyv-, zene- és papír- és rajzszerekkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefűcukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasonlatos utánzata van.

1 doboz 60 fillér. Csak RÉTHY-félét fogadjunk el

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Petrozsényi közsén-raktár! Legolcsóbb árak!
Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az újonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban. Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, igérem, hogy igyekeznem fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Legkiválóbb valódi angol és magyar rumok különlegeségei, batéliákban és kimérve, ugyszintén minden fajta likörök, a legjobb és leghirvevesebb tea-kanna jegyű teák, tea-sütemények és szalon cukorkák nagyraktára.

Mindig friss fűszerárak!

Képráma készítés!

Ablaküvegezés